

Šī gada 7.un 8.martā Latvijas amatiereteātru iestudējumu skates „Gada izrāde 2014” ietvaros noskatījos 9 iestudējumus: Vecpilsētas teātra izrādi „B 612 – Es, tu, viņš, viņa – mēs...” (režisore Edīte Neimane), „Rīgas Pantomīmas” izrādi „p.m.ē.” (režisors Andris Apinis), ansambļa „Rītausma” izrādi „Balerīnas” (režisores Marika Antonova un Jolanta Znotiņa), amatiereteātra „Piektais tramvajs” izrādi „Kailums” (režisore Laima Geikina), Strazdumuižas drāmas un dzejas teātra izrādi „Īsa pamācība mīlēšanā” (režisore Inese Vanaga), Tukuma teātra izrādi „Klusu!” (režisore Valda Rācenāja), teātra „Brīvā versija” izrādi „Koriste” (režisors Ilgonis Škāns), teātra „Knifiņš” izrādi „Takšelis Makšelis” (režisori Rudīte Poča un Mārtiņš Počs) un Jūrmalas teātra izrādi „Patiess stāsts par Čingo Babu, Lielo Gliemezi un Jūras Karaļa bēdām” (režisors Aigars Balulis).

Izrāžu kopa radīja priekšstatu par aktīvu un krāsainu amatiereteātru radošās dzīves procesu, kurā sastopami gan oriģināli skatuves valodas meklējumi, balstoties labā literatūrā, kā, piemēram, pēc Zigmunda Skujiņa darba tapušais jūtīgais un savdabīgu vizuālo tēlu veidotais iestudējums „Kailums”, gan pēc Antuāna de Sent-Ekziperī darba veidotā kompozīcija „B 612– Es, tu, viņš, viņa – mēs...”, kurā jūtama arī ansambļa dalībnieku individualitāšu klātbūtne. Brīnišķīgi, ka sekmīgi tiek kopta tradīcija tik īpašā mākslas žanrā kā pantomīma – izrāde „p.m.ē.” pārsteidza ar precīzu temporitmu, kompozīciju un skaidru stāstu bez vārdiem.

Gandarījumu sagādāja abi bērnu auditorijai paredzētie iestudējumi. No tiem, piemēram, „Takselis Makšelis” ir labs paraugs, kā iesaistīt uzvedumā visus teātra „Knifiņš” dalībniekus, dodot katram paveicamu uzdevumu, mērķtiecīgi radot bērnos aizrautību un sapratni par skatuves mākslu. Savukārt Jūrmalas teātra režisora Aigara Baluļa iestudējums „Patiess stāsts par Čingo Babu, Lielo Gliemezi un Jūras Karaļa bēdām”, neraugoties uz to, ka pārstāv amatiereteātrus, ir spēcīgs konkurents profesionālajos teātros tapušajām bērnu auditorijai domātajām izrādēm, jo ir košs, atraktīvs un dinamisks (turklāt arī balstīts labā literatūrā).

Ar īpašu uzmanību vērtējami ansambļa „Rītausma” iestudējums „Balerīnas” un Strazdumuižas drāmas un dzejas teātra izrāde „Īsa pamācība mīlēšanā”. Pirmajā gadījumā Marikas Antonovas un Jolantas Znotiņas vadībā vērojams nopietns un gana personīgs pētījums „par robežu pārkāpšanu” – spēju būt citādiem, par mēģinājumu sapņot, meklēt sevi un pierādīt sev. Šādā kontekstā savukārt par Strazdumuižas drāmas un dzejas teātra izrādes dvēseli personīgi man kļuva neredzīgā pianiste, kura uzveduma muzikālo skanējumu izdzīvoja pie klavierēm, pavadot iestudējuma ansambli dziesmu numuros.

Kopumā labu iespaidu atstāja arī teātra dzīves rosība Tukumā, kur iepazinos ar trīs dažādiem teātriem, no kuriem katrs darbojas savā virzienā. Valdas Rācenājas vadībā iestudējumā „Klusu!” mēģināts runāt par sāpīgi aktuālām savstarpējo attiecību tēmām, turklāt – piedāvājot jaunus uzdevumus trupas aktieriem. Bērnu un jauniešu teātrī atrasts un skatuvei pielāgots sava novadnieka Kārļa Ķezbera darbs, kas iestudējumam piešķir kultūrvēsturisku vērtību. Svarīgi – izrādi bērni ar lielu prieku gan spēlēja, gan skatās. Sava īpaša niša un savs skatītājs ir arī Ilgoņa Škāna kamerteātrim „Brīvā versija”.

Kopumā amatiereteātru aktivitātes vērtēju ļoti augstu. Turklāt vairākos iestudējumos atzinību pelna arī mākslinieciskās kvalitātes, kas teātra spēlēšanu hobija līmenī tuvina mākslas pasaulei.

Dita Jonīte